

„Istarska Riječ“

je u sklopu četvrtice uređe
va i raspodjeljena putem pošta
državne poštanske poštanske
čestitke na imenstvu značaj-
nosti. Isto na godinu, a za
znamjenu 25. ljeta Ured-
bi i u izprava lista: Trst
presto! - Vela S. Frančesko
Assisi 20 L. Telefoni: 11-54

ISTARSKA RIJEĆ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari! — Narodna poslovica.

Dječja usta

U nedjelju, dne 6. o. m. bila je u Trstu u redovitoj, glavnoj skupštini slovenskoga Školskoga društva. Tom sjednom rečeno je nekoliko vanredno ličnih i zan-
jihovgovora, ali ed majhbljeg i najniz-
jeg dojma bila je ipak riječ jedne male
svoje.

Posto je predsjednik, g. dr. Abram, iz-
javio svoj pozdravni govor, stupila je pred
časopisne učenike drugoga razreda, put-
ne škole, mala Danči Čretničova i svojim
glasačkim glosicama pozdra-
vila ih je ovako:

Cijenjeni skupštinarji! Blagi dobrovor! Dječi su, da nam uznau nas jezik. Hjeli-
ci su, da nas otuđe slatkoj materinoj riječi,
tieli su, da zaboravimo, olkulda suno i što
mo. I bilo mo je strah i bili smo žalosni.
Da ste došli Vi i utješili ste nas. Dalje ste
nam školu, očuvali ste nam majčinu riječ,
činili ste oganj užgali u srca našima.

Oci su nam bili bez posla, a mi smo
oličili majku da nam da — kruha. I bili
no gladni i žalosni! Pa ste došli vi i utje-
šili ste nas. Dalje ste nam kruha, dalje ste
činili — ručak.

Dobrovoru nasi! Hvala tisuću puta Va-
im darežljivim rukama i Vasemu do-
broru sreću! Nikada Vas ne čemo da za-
boravimo! Jedno. Vas još samo molimo:
vi čime još biti gladni i kruhi i majčine
sjeći. Ne zaboravite nas!

Oni koji su bili prisutni, vele, da je dje-
cijačka izrekla ove riječi s toliko sreća i
sjećaja, da su svij bili duboko ganuti. To
je sasvim razumljivo za onoga, koji poznava
dječju dušu.

Ima zgoda i trenutaka, kad se dijeće
da tako vlasta, da se o njemu može reći, da
je bez sreća, bez samlosti. Postavite to
djeće pred kakova strana starci ili pred
kakovu životinju, pa je moguće da vidite
i dozivite, da će se pred starcem ponijeti
nepristojno, a prema životinji pokazati
tvrdi i okrutno.

To je zato, što dijeće ne može još sebi
te predoci, da i naaj starac može da trpi
i da i onu životinju može da boli.

Ali neka tko pokuša da dirne u nesto,
to je dijeće bliže i što ono prema tome
može lakše da shvati i pojmi! Beba je od
raka i konj je od drva, ali dijeće ih ne dadu
i rukou; čuvaju ih i brane, a ako bi unatoč
ome neko htio, da im u njih dirne ili ih
uzlijedi, viđej se te ih, kako će se ljuto
razplakati.

Jos vise ljubavi pokazuju djece prema
čerstvome psu, prema ptici u kavezu, prema
jagijetu, ovci ili drugoj kojoj
majčici bliskoj životinji.

A majka? Otac? braća? i sva rod, s
kojim dijeće živi u zajednici? A onda sve,
to je u najblžoj vezu s majkom: dom,
vagadjanja pričanja, pjesme? Sve se to
se to onamo od poroda stiče u djetinjem
ren, zato i jo djetetu sve to vanredno
dođe i prijatno.

Guda će ih jednoga dana mati odvesti
u školu i izručiti učitelju ili učiteljici.
Ispriča izgledat će sve to dijeće malo čudno,
ili će se obrazo do smajdu. Kako kod kuće
ponimaju eti ili majka, tako opominje u
kući učitelj ili učiteljica. I pričaju kašto
ih kod kuće pravio dječak ili kaka je pjevala
tka ili baka. U jednu riječ: taj prelaz
izkuće iz kuće u svoju narodnu školu vrši
i bez ikakvog većeg truda i boli.

Dok sve teče ovako mirno, dijeće ne
vjede pravo koliko mu je prirastao srecu
i onom škola.

Ali kad najednom dodje zapovijed, da
urođeni učitelj ili učiteljica moraju da sele
i da budu mjesto drugom, tudjemu učitelju
ili učiteljici, i kad dijeće, usavrši jed-
nog dana u školu ne nadju više tamo
koje stare odgojitelje, već neke nove,
činu gotovo protivne, kojih ih sile, da go-
tore nekini drugim jezikom, onda se u
njima stegne srce, sada tek vide oni, što
su sve izgubili. I od toga im duša trpi.
Mnogo više nego li se u prvi mah i
nisi...»

Zato su i one mile riječi, što ih je mala
Danči izrekla prema nedjelje na skupštini
Školskoga društva: iše iz srca, jer su
tisće iz srca, usle su ravnio u srca onih,
koji su je slušali. Svi su je razumjeli, a
kamo srće, da bi i naši novi gospodari
već jednom shvatili ono, što im u svojoj
čistoj jednostavnosti iznose evo i sama
mala dječja usta!..

Ograničenje slobode riska

Kako smo u zadnjem broju našeg lista
spomenuli, ministarsko je vijeće dne 8. svog
sastanka zaključilo, da odmah stupi na snagu
četvrti umjetnički pravilnik, po kojem je
Ustavni i ministarski sjeđnici još 12. jula
1923., ali ga nije uveli, jer je znalo, da
tako prekojedno bila uvidljena sloboda riska.
Osim toga, učinkovito stupila je i novi
četvrti umjetnički pravilnik, po kojem je
Ustavni sabor danom 15. jula 1923. br. 3288
objavljen u Gazzetta Ufficiale od 8. ju-
lija 1924. Ta odredba glasi:

Cl. 1.

Odgovorni učitelji nude novine ili koje
druge periodične publikacije, koji mora do
budu prema čl. 36 i 37 zakona o štampanju
izdanja 1948., osim toga što posjeduje
predmete po tom zakonu, mora da je direktor
ili jedan od glavnih redovitih učiteljina novine
ili periodične publikacije i mora da ga prizna
takavim prefekt one pokrajine, gdje se
takavim prefekt one pokrajine, gdje se
takavim prefekt one pokrajine, gdje se

Senatori i narodni poslanici ne mogu da
budu odgovorni učitelji. Ne mogu primiti od-
govorni učitelji, a ako su ga pravili, gubi-
ju, oni, koji su dva putu kažnjeni radi prekre-
šaja zbog tiska.

Odredba prefekta, kojom ne prizna odgo-
vornim učiteljima mora biti obnovljena; proti-
vodni odredbi može biti učinjeni utok na min-
istarstvo unutrašnjih poslova. Protiv odredbi
ministarstva mora se zakonitim učinjenicama uči-
niti utok na IV. odeljenje državnog savjeta.

Cl. 2.

Prefekt može, izuzev kažnjive slučaje
ako treba da oponese odgovornog učiteljina
novine ili publikacije i to:

a) ako novina ili publikacija lažniji i ten-
tacionim vijsnjem smeta diplomatskom po-
slanju vlade u odnosnjima sa možemstvom
ili skozi državnom glasu u samoj državi ili u
inozemstvu ili povezuju neopravdavanu užinu
među narodom ili dade povode poremećaju-
njem rođenog.

b) Ako novina ili publikacija se clameči,
vjetstvima, opomenu, slikama
ili sezonskim poticima na zlečin ili klesnu mržnju
ili neupozornost zakonima ili naredbama
ili kompromitira disciplinu namješte-
njaka javnih učitelja ili što podupira interes
inostranih država, ustanova ili privatnika, a na
stetu italijanskog interesa, ili ako psuje doma-
ćinu, kralja, kraljevsku kuću, papu, držav-
nu, državne ustanove i oblasti i prijateljske
države.

Opomenu izuzev prekida nemačenjem na-
radibom iža kako je saslušao imjenje komi-
cije, koja je sastavljena od jednog suca, kao
predsjednika i od zamjenika Kr. prokuratora
Tribunala onog mjeseta, gdje je sjeđiste pre-
fekture, a ove imenje previ predsjednik, od-
nosno generalni prokurator prizvanih dvora,
zatim je u komisiji predstavnik novinara, kog
imenjuje mjesni novinarsko udruženje ili ako
udruženje ne može imenovati, da predsjednik
mjesnog Tribunala. Komisija je imenovana za
jedan godinu dana.

Cl. 3.

Iza kako je prefekt saslušao misljeni komi-
cije, o kojoj govori prednji elan, može opo-
zivati priznane odgovornog učiteljina, ako je
bita dva puta u godini opomenut.

Prefekt može da ne prizna novog odgo-
vornog učiteljina, ako je prijašnji odgovorni učitelj
bio opozovan ili je dva puta za vrijeme
dvije godine bio kažnjen skrećenje slobode
ne menje od šest mjeseci radi kojeg prekr-
šaja zbog stampne, ili ako su novina i perio-
dična izdanja, koja su bila zabranjena odlukom
prefekta, nastavila da izlože pod novim na-
zivom.

Protiv odredbama prefekta može se učiniti
utok na učitelja, koji je navedeno u 1. članu.

Cl. 4.

Novine i druga periodična izdanja, koja
ne izlaze u smislu ovih odrediba, moraju se za-
plićnjivati.

Zaplijeniv vrši oblast javne sigurnosti bez
krivelj, koji upozoravaju.

Krivelj koji zupljoravno izdaju, išta bivaju-
ći u smislu postojećih zakona.

Cl. 5.

Ukinute su odredbe brojeva 4 i 5 el. 14.
kažnjene postupka.

Predusvijedje prekršaja, koji su ondje spo-
menuti, spada u nadležnost tribunala.

Za sve druge prekršaje, učinjeni
zbog tiska se određuje nadležnost u smislu
postojećih pravila prema visini kazne za pre-
kršaj, izuzev posebno primjene pravila nad-
ležnosti za prekršaje, koji su u vezi.

Postupak za sve prekršaje stampne ili uči-
njenim zbog stampne je izravan.

Cl. 6.

Ovaj dekret stupa na snagu sa danom obj-
avljenja u Gazzetta Ufficiale i bit će pred-
ložen parlamentu, da postane zakonom. U 15.
dana izako se učinjeći u kreplost ovaj dekret,
novine i periodične publikacije morat će biti
uredjene prema propisima određenim u 1. čl.

Radno tržište u Sjed. Drž. Amerike

Mnogo je naših ljudi iz Istre, koji bi se
mogli učiniti u Americi, pa to ovdje
denasno po zagrebačku. Novostima
neke podatke o radu u Sjedinjenim Dr-
žavama Amerike,

Bilo se neupisanim smanjuje. Početkom
godine 1922. bilo je u Americi oko
3.800.000 nezaposlenih. Tekom god. 1923.
tj. bio je znatno pao, no uza sve to zimis-
tu bilo je još uvijek oko 2 milijuna ljudi bez
posla. Naravno među njima mnogo i na-
sega svijeta. U mjesecu aprili o. g. bilo
je u Americi nezaposlenih oko 1.600.000
ljudi. Prema posljednjim izvještajima fede-
ralnog ureda za posredovanje rada bre-
zne poslovnosti pada nego. Istina, ugleđen
tvornice automobila, te drvarski struk-
tarne same djelomično, ali zato se u nekim
državama upravo rekordno pojačava gra-
djevna djelatnost. Iz svih skoro država
američki traže farmeri izuzene poljo-
djelje. Cestogradnje, kanalizacije gradova
i taranac ulice rastu tako da je bilo
kao riječki klanje svršiti onako kako
mi nismo htjeli. — U Istri se mnogo
čista promjenilo, no knjiga pojednog
Horvata i danas je od vrijednosti. Mnogi
Istranin če se zacielo sjecati, kako je do-
nje, pre jedan decenij, dopješao ovaj
dobroispunjivi, kasljucavi zagorac, koga se
imeno spominjao vrlo malo. Da nije slu-
čajno umro, ne bi se za njega ni znalo
mnogo. — Bio je skroman, prijatelj
bespravnih i ugnjetenih — valjda je zato
i volio Istrul — nije valio buke i reklame,
pa tako se moglo i dogoditi da ga zabor-
aviše već za života, prema da je bio dobar i
duhovit pisac.

Istarski puti: nas lijepo i dostojno pri-
kazuju jugoslavenskoj javnosti i mi blago-
darimo slučaju, koji nam u dva navrata
donesao njihova pisa u posjet. Jer on i
sam reče, „da se slučajno oputio u Istru,
kao što je skroz slučajno na ovome svij-
etu.“

Svakako posvećuju Jugoslaviju više
pažnje prestojeći žetvi, nego li mrtvin
besnicima. Proljetnja poplava učinila je
mnogo zla, jer su veliki kompleksi zasi-
janjani na podrađali. Unatoč tome očekuje
se snažna kvantitativno obilna, dok će nje-
na kvalitetu biti, uslijed dugotrajnih kiša,
slabija od lanske. Treba istaći i to, da je
ove godine zasijana zemljište veće nego
li lane. — Zanimljiv je jedan nedavni iz-
vještaj ministra finacija Stojadinovića, iz
kojeg slijedi, da će ovogodišnja kam-
panja sećerne repe biti vanredna, tako da
po svoj prilici ne će više trebati da se
sećer uvozi izvana, nego će vjerojatno
prestati i za izvoz. — Jednako će i berba
duhanu biti obilna. Dok će lanj moglo biti
izvezeno 500.000 kg, ove godine imaju-
na duhanu biti 5 milijuna kilograma! Interes
kupaca, iduće nedjelje otvara se u Tilburgu
u Holandiji međunarodna izložba duhana,
na kojoj će i Jugoslavija biti zastupana
sa 2 vagona uzoraka raznih duhanskih
prezračjevin.

Možda su izvodi g. ministra finacija od-
više optimistički — jer, pred javnošću,
ministri su uvijek optimistiši — ali, sva-
kočko treba uočiti ove povoljne efinjenje:
da izvoz biva sve veći, da je budžet dosta
uvravnotezen i, konačno, da se broj novi-
čanica promotru smanjuje. S time u vezi
je Ministarski Savjet i odlučio, da smanji
govore sive izvozne carine.

U stampi se opet počinju baviti mislju
o isušenju Skadarskoga Jezera u Crnoj Gori.
Ne treba sigurno naglasiti, da je Crna Gora, kao i druge neke jugozapadne
i zapadne pokrajine, jedna skroz pasivna
zemlja u smislu narodnoga gospodarstva.
Stoga su tamnojni stanovnici prisiljeni, da u velikom broju sele ili u rodnine krajeve
države, ili preko mora. Da se to sprojeći,
misli se isušiti Skadarsko Blato, čime bi se
u nekoliko godina veliki prostori zemlje
učinili plodnim, te bi produkcija žitarica na
mjestu zatrapnog jezera bila dovoljna za
Crnu Goru. To bi bilo od velike koristi i
po narodno zdravlje onoga kraja, koji
uslijed brojnih močvara oko Skadarskog
jezera mnogo strada od malarije. — Tros-
kovi za isušenje jezera iznosili bi oko 30
milijuna dinara. Dakako, da je samo plan,
o kojem se već davno govorilo; kad će se
pristupiti njegovom izvođenju, nije po-
znato. Na svaki način dosla kasno. —

Istrani će se valjda sjecati, da je već prije
ratu bilo govor o isušenju Cepićkoga je-
zera, odvedenjem njegove vode u more,
čime bi se za kulturu osvojila 5 kvadrat-
nih kilometra zemlje. Ali čini se, da danas
o toj ideji više čak ni ne govore!

Hrvanje M.

Oglasni stope 4 lira

za svaki centimetar vlasne u
širinu jednoga stupca. Za vla-
širino utvrđene djele se znaju
popusti prema propisima.

Se žalju učiteljnicu, a novac
upravlja. Nefrankljena se pisma
ne primaju, a učiteljici se ne
vraćaju ni u kojem slučaju.

DOPISI

IZ RJEKE.

Novi zakon - Jedna Mussolinijeva izjava.
Dr. Ušek - Malo statistike.

U to vrijeme izadje zapovijed od naivjećeg čovjeka u Italiji, od Benitusa Mussolinija, da sve novine, kojih se štampuju u njegovoj zemlji imaju da drže svoj jezik za ... Zubinu.

To se je dogodilo njegova vladanja mjeseca dvadeset i prvo.

I nastade velika potrkava u čitavom Izraelu. Naučiće se umutiti sljedeći književnici i fotografici, dukaku, daka...

I pitaju: Sto čemo sada? Vrag nas je uco...

A među njima bio je jedan najapetitniji, koji se zvao Rocak. Rocak nije ni plakao ni udario, već je otišao na Grobnik. Nit i jeo ni pio, već je neprastano slijedio i gledao po dnu u oblake, a po noći u vijzede. K njemu su dolazili drugi književnici i farizeji i pitali su ga: „Mošt, što čemo sada?“

A Rocak odgovarajuće reče im u priči:

Jednapun je bila jedna Austrija. Tu Austrija je bio mnogo generala. Ti generali inspiрirali su vojsku. I tako je jedan general došao jednput k jednom ekstradonu i nakaо, da u njemu nema roda.

General izgredi kolonela i ode.

Kad kolonel ostade sam, onda on izgredi rit-majstora i ode.

I, kad ritmajstor ostade sam, onda isposva kapetnaa i ode.

A kad kapetan ostade sám, izgredi oberlaјnta i ode.

A kad oberlaјntan ostade sám, izgredi lajntanta i ode.

A kad lajntant ostade sám, isposva Cugsluhriera i ode.

A kad Cugsluhriera ostade sám, izgredi kaprala i ode.

A kad kapral ostade sám, izgredi Gefrajtera i ode.

A kad Gefrajter ostade sám, izgredi prostoga baku i ode.

I onda se dogodilo ovo: Prosti je baka sišao u stanju uhvatiti magzu za vrat i dobro ju namatlio i nogama i rukama.

I sve je bio u redu. U polupunu redu. I onda reče Rocak književnicima i farizejima: „Tko je bio od svih onih najapetitnijih?“

I svi rekešo: Onaj prosti baka. A Rocak reče: Onako činite i vi! Ne dirajte ni u ministre ni u druge poglavice puка, već ako vam kdo kaže što zariga, a vi ljupate po jarac, magarac komu, pa tko bude imao oči i usuzi, onda je to ukras za tvoju mužu?“

Nakon što Rocak otišao na Rijeku, učinio je veliki čovjek. Kad je godine 1919. došao na Rijeku d'Annunzio, Mussolini je onda bio u Milanu jedan obijeni novinar. Onom godom stampao je bio u svom listu: Il Popolo d'Italia, jedan fulminantan članak protiv ministra Nitija. Taj članak je bio zaplijenjen, a na onom bićem prostoru Mussolini je dao stampati: **Sequestrato per ordine di quel porco de Nitto!** Kad ne bi Mussolini bio nikada u životu izrekao nešto planinjega, ova bi sama izjava dostajala, da ga učini najvećim čovjekom na svijetu, jer on je bio prvi novinar, koji je ministru, što plijenio novine nazvao — porco.

A tako je nekako i naš Nino najapetitniji čovjek na Rijeci. Kod raznih svjedočanstava, što se još priredjuje u ovom gradu, vi ne čujete više ni Grobiču ni Rosetu ni Osjaniku. Gdje se ste radi ili govoriti, tu je naš Nino, on tako govori, sain naredjuje, sain zapovijeda. Tako je bilo i sada, dok su na Rijeci viječi Mutiliti. Mnogi su njim došli blizu, da ih pozdrave, ali jedini je počešten bio naš Nino. On je dobio i jednu — dagu od očijeli, a to je što i bodež — pugnale.

A propisito! A sto je s onim punjalom, sta su ga prije četiri pet godina u crkvu sv. Vida na Riječkoj bile darovale d'Annunziju? On im ga je bio vratio, ali se je nije sjećam, da bi mu ga bile one natrag posdale.

Uostalom čest i postege svim tim dijagama punjalima, ali moni bi svakako kudikamo milića bila jedna ljeđa i dobra angurija.

Budava: meni nije majka rodila da budem ni Radecik ni Hindenburg. Mi son de veće congue flumani!

Kad sam danas uzeo u ruke Vedutenu u mjeri preštitu, mislio sam da se savišam. Pod mjerom Lantica, isvila, naime taj list, da je bio danas na Univerzi u Padovi proumiran na časni doktora medicine gosp. Anito Ušeković. Evo, rokoh, jednoga izmedu onih ričitelj Riječana, koji nosimo što nisu promjenili svoja djevdjoka ime, već su pače sačuvati i dievdjovski pravopis. Evala mu! Kako su prema tome smješni, i maleni oni pišarači, koji su misili, da će se Bog zna kako proslaviti, ako svoja čestita starinska imena zamijene s besmislim novokovanim! Meni je Andre Osojnik sto puta mišljio od njih, jer je tako ne druga, sačuvao nepronimljeno ime, što mu je na Rijeku donio njegov djet s kastavskim Osojnikom. Covelj može biti nikakav i nevrjedan, ako se zove Figa ili Figaccia! Ni ga to imenu kako ni do funda... rekli bi naši ljudi.

U prošlih osam dana imali smo na Rijeci jedno samoubojstvo, jedno umorstvo, jednoga utopljnika u Preluku, a jednoga u Porto Petrolu i... nista više!

Saison morte... Rokac.

RACJA VAS.

Zlji ljudi.

O našem selu se je već mnogo zlja pisalo. Krivida pada na cijelo selo radi paži ljudi. Ovih dana smo doznali, da susjedi naši iz obližnjih selu ne rade dozla u dolažu u naše selo. Kaže da je strah priroči ovuda i po dana a kamo li po noći. Tako glas za naše selo nije ni lejep, a ni čestan. Naša susjedna selu nije za nekakve lopeve, I zato su nas avu i Carićari, a home i po Istri zamržli. A tko je na nas bacio takvu sramotu nije teško dozvati... — Kod naši još uvijek straši i prijeti onaj poznati mutimirović. Klobas, koji ima ovi učvirk parnici jer je bio nožem porezao kosega jednog stjenog i cestog kremara. A pada je u Klobas zaprijeti tome krčmaru, da će užiti. Selo se zgraža, kada vidi, kada laci, kada ubiti. Noši općinski komesar bi morao stati takozvane čovjekove pune, da ga preporuči karabinjerima u Lančiću. Ako to ne učini u Klobasa sasluša, ne razoruža, do godit će se koji dan stogod stražnoga. Bolje bi bilo, kada bi naš općinski uprava primila ne- dužne školske zabave, kao što je zabranjiva- nička učiteljica.

A kad Cugsluhriera ostade sám, izgredi kaprala i ode.

A kad kapral ostade sám, izgredi Gefrajtera i ode.

A kad Gefrajter ostade sám, izgredi prostoga baku i ode.

I onda se dogodilo ovo: Prosti je baka sišao u stanju uhvatiti magzu za vrat i dobro ju namatlio i nogama i rukama.

I sve je bio u redu. U polupunu redu. I onda reče Rocak književnicima i farizejima: „Tko je bio od svih onih najapetitnijih?“

I svi rekešo: Onaj prosti baka. A Rocak reče:

U danima kad se ustanovilo ono, što su vječovi sanjali, a generacije cijelo željno čekale i svoje najdraže bili u celjust hidne smrti, a pjejmo gorki sadržaj čase sa Golofte, horosi, bili su učinili da se uklamaju u "Zakonom o radu".

Sudjina, koju je učinila sve hrvatske škole istarskih gradica i zaselaka, nije postigla ni našu školu, koja je bila uviđek tri u oku Talijanaca, jer je brojčano bila kudikamo bolje posjećena od talijanske.

Svak se godine običavali, nadariti našu školsku dječiju prigodom božićnih praznika. Ove godine zaključili smo isto da nadarimo hrvatski naješirošću, ali na mnoge smo po-teškoće našli ne finansijskom polju, a i same oblasti pravile su nam neprilika, da ne pretlijem naši dnevnici, da će omesiti čitav rad, budu oni smatrali sve to protutalijanskim propagandom, jer hrvatske škole više ne opštote. Znači sve to ipak nijesmo klonili duhom, nit smo za časak prestali da radimo, te smo bez ikakvih ceremonija, da danom obdarivali 165 učenika, za koje se iskazalo, da su na- potrebiti.

Vječna hvala gdjevi Mery Vidović, gosp. Spazzačin-u, Marčetiću, Tomičiću i gosp. predsjedniku bratinskog pjevač, društva "Gaj" u Chicago, koji se velikom pozvaničnošću sa-kupise ljeđu sumu od naših plemenskih suradnjika, koji su bili spremni bez okvir-ja doopravne darak velikoj nuždi naše- tne i nevinje dječje.

Nasi gospodari neka znadu, da nam sve stvari ovog prolaznog svijeta uskratiti mogu, ali duša naša ostat će u nama to ono što vi- kovinu bijasmo, to čemo i ostati!

Iz LOVRANA.

U danima kad se ustanovilo ono, što su vječovi sanjali, a generacije cijelo željno čekale i svoje najdraže bili u celjust hidne smrti, a pjejmo gorki sadržaj čase sa Golofte, horosi, bili su učinili da se uklamaju u "Zakonom o radu".

Sudjina, koju je učinila sve hrvatske škole istarskih gradica i zaselaka, nije postigla ni našu školu, koja je bila uviđek tri u oku Talijanaca, jer je brojčano bila kudikamo bolje posjećena od talijanske.

Svak se godine običavali, nadariti našu školsku dječiju prigodom božićnih praznika. Ove godine zaključili smo isto da nadarimo hrvatski naješirošću, ali na mnoge smo po-teškoće našli ne finansijskom polju, a i same oblasti pravile su nam neprilika, da ne pretlijem naši dnevnici, da će omesiti čitav rad, budu oni smatrali sve to protutalijanskim propagandom, jer hrvatske škole više ne opštote. Znači sve to ipak nijesmo klonili duhom, nit smo za časak prestali da radimo, te smo bez ikakvih ceremonija, da danom obdarivali 165 učenika, za koje se iskazalo, da su na- potrebiti.

Fr. Imao mi va našen torbuh toliko tega, da kada bismo jednput počeli, ne bimo nikad verzili. Da ne bi nego samo ovo, ča smo videli i doživeli uovo deset- strašnih let. Bože moj, ki bi bil na da-nasjani dan, prej deset let, mogal ni pro-mislet, ča će se od svega onega zile-vanika?

Jur. E, ma da ti ja povem, kako je manje bilo prej deset let va ovi dni, ti biš se čudom izdržio. Morem ti reć, da mi je oni enevaki tako teško bilo, da sam mireš, da mi cele vreme leži na prseh — mora... — Ja sam, Frainino, već pri- vri za Petrovim, va svakoj mojoj žilice, čutiš, da se neć grdega meša. Sam, na moju dušu.

Fr. Ja ti verujem. Ter ti si do vacek bili nekakav štroligo, a i za tvoja pokojne oca su govorili, da je krsnik.

Jur. Nijamav su tem nikakovega posla ni krsnikni ni štroligi.

Fr. Znam, da nimaju, ja to samo govorim, za špaš. Nego ja znam, kako je. Co-venik ni ne vidi, ni ne čuje, a spet mu se čini, da zrak ni čist, da je nec va njen, ča jako pritišće...

Jur. Ja — ja, a tako je jušto bilo i puli mane. Se spamećuši onu noć, kada su ono z Metković put Trsta dimili oni strašni, crni brodi do gveri, ki su za so- bum pejlaji mrtvo telo onega arciduki Ferdinandu i njegove ženi Sofije?

Fr. Ono je bil funeral, kakoviga ni naše

jake učvrstilo i bolje nasporilo?, postavi sada Hadrijan II. Metodija glavom crkve u Morav- skoj, a po čeli blatnog kneza Kocela, i Panonskoj. Panonskoj crkvi pripadaju i posavskih Hrvatska, a stolica joj biste u Srijemu.

Pomolivši se na grobu bratovu krenu. Meto- diju u novu domovinu svoju. I knez Koceli i knez Ratislav ljeđo-dokčaste novoga svoga duhovnog pastira. No domale su obraziti ca-dest Metodijevu u žalost. Ratislav se đize na Nijemicu, ali bijeće hude sreće. Rodjeni ne-čak Svetopuk izda je dozvolu, a u ne- dnežu izakao je da napravi trošak i platiti

sva potrebna taksu, zabranio je. Narod je ogoreč, a školska dječja plaću, jer ne znaju otkuda će im njihovi siromašni roditelji platiti staru duga za školske stvari, a i kupiti novi knjige i pisanke za buduću školski godinu.

Na stolice i stolne dobre ljudi je htjelo da ona ublažiti gladnju školski dječju, a općinski komesar i tajnik su slumski dječici i tu mesu kruha uzele. A Slumski tigrasi se i svojih siromašnih dječaka

pozivaju na sreću, da se naša siromašna dječica vratiti, da bude nasljednikom vjećnjem?

A on pokaza na učenika Gorazda i reče: Eta- vam čovjeka doprovodi, vještina i latinski knjizi, i pravosudje. Na vječnu nedjeli podi- podje u crkvi i blagoslavi, caru knezu i vje-

ćeniku i sva narod i reče: Cuvajte me, dje-čice, da mi ne bješe sudjeno ni posad u živju.

Neprijetelj njevi podigli protiv nje, nego i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi učenici, i svi braća i sestre,

i svi učenici, i svi braća i sestre, i svi

državljani, i svi uč

